

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Антонюк В.П. Формування та використання людського капіталу в Україні: соціально-економічна оцінка та забезпечення розвитку: Монографія / В.П. Антонюк / НАН України. Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2007. – 348 с.
2. Журавльова І.В. Управління людським капіталом підприємства. Наукове видання / І.В. Журавльова, А.В. Кудлай. – Харків: ХНЕУ, 2004. – 284 с.
3. Пітюліч М.І. Формування економічного механізму регулювання зайнятості в умовах становлення ринкових відносин / М.І. Пітюліч, В.П. Мікловда. – Ужгород: Карпати, 1994. – 218 с.
4. Шаульська Л.В. Стратегія розвитку трудового потенціалу України: Монографія / Л.В. Шаульська / ІСП НАН України, 2005. – 502 с.

РЕЗЮМЕ:

В статті досліджено основні складові механізму формування та розвитку людського капіталу на підприємстві, запропоновано напрями його удосконалення. Розроблено комплексний механізм інвестиційного розвитку людського капіталу, який розглядається як система соціально-економічних зв'язків, організаційних форм, інструментів і методів інвестування в людський капітал, з урахуванням зовнішніх та внутрішніх факторів, які впливають на цей процес.

Ключові слова: людський капітал, інвестиції, професійна підготовка, кадрова служба підприємства

РЕЗЮМЕ:

В статье рассмотрены составляющие механизма формирования и развития человеческого капитала на предприятии, предложены направления его совершенствования. Разработан комплексный механизм инвестиционного развития человеческого капитала, который рассматривается как система социально-экономических связей, организационных форм, инструментов и методов инвестирования в человеческий капитал, с учетом внешних и внутренних факторов, влияющих на этот процесс.

Ключевые слова: человеческий капитал, инвестиции, профессиональная подготовка, кадровая служба предприятия

SUMMARY:

In the article the constituent's mechanism of forming and development human capital is considered on an enterprise, directions of his perfection are offered. The complex mechanism of investment development of human capital which is examined as a system of socio-economic connections, organizational forms, instruments and methods of investing, is worked out in a human capital, taking into account external and internal factors, influencing on this process.

Keywords: human capital, investments, professional preparation, skilled service

ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ АЛЬТЕРНАТИВ РЕФОРМУВАННЯ ВУГІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Гавриленко С.М., к.е.н, доцент ДонНУ

Мамченко К.Ю., асистент кафедри «Фінанси» ДонДУУ

Постановка проблеми. Світовий паливно-енергетичний комплекс займає важливе місце в міжнародній економіці. Досить відзначити, що сукупна чиста частка енергетичної продукції в структурі світового ВВП у даний час у середньому оцінюється в 10-12%, чи приблизно в 1,8 тис. дол. у рік у розрахунку на душу населення. При цьому темпи росту енергетичного споживання починаючи з початку 80-х р. практично цілком збіглися з аналогічними показниками приросту світового ВВП. У цьому зв'язку доступність до енергоресурсів і ефективність їхнього використання є стратегічною основою національної безпеки будь-якої країни.

Основними джерелами енергії на сьогодні є геологічні паливно-енергетичні ресурси: нафта, вугілля, газ, паливні сланці, торф, уран і т.д. На їхню частку приходиться до 93% виробленої у світі енергії.

Економічний розвиток держави залежить від стану окремих галузей і підприємств та можливостей їх подальшого розвитку. Значна роль в процесі формування економічного потенціалу України та підвищенні рівня її конкурентоспроможності належить вугільній галузі, яка здатна забезпечити енергетичну безпеку держави за рахунок власних ресурсів. Тому можна зазначити, що стабільне функціонування підприємств галузі є запорукою економічного розвитку країни та підвищення рівня її конкурентоспроможності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні і методологічні аспекти діяльності підприємств в умовах конкурентного середовища знайшли своє відображення в наукових працях вітчизняних і зарубіжних економістів: Г.Л. Азоева [1], О.І. Амоши [2], І. Бураковського [3], А.Г. Ваганова [4], О.Ф. Ляшенко [5], І. І. Павленко [6], І.Л. Ямпольська [7]. Однак як теоретичні основи дослідження конкурентоспроможності підприємств, так і методи їх оцінки та діагностики, а також науково-практичні рекомендації щодо її організаційного забезпечення вимагають подальшого їх розвитку та обґрунтування з врахуванням особливостей національної економіки України. Особливо це стосується вугільної галузі та її підприємств.

Мета статті полягає у дослідженні стратегічних альтернатив реформування вугільної галузі України, що зумовлює проведення досліджень по реалізації різних напрямків підвищення рівня конкурентоспроможності галузі.

Результати дослідження. Трансформаційні процеси, пов'язані з формуванням ринкових відносин в Україні, зумовили проведення структурних перетворень і у вугільній галузі. В період реформування галузі змінювалася як структура її управління, так і статус окремих вугледобувних підприємств, але основні дії щодо реструктуризації полягали у поступовому зменшенні кількості діючих вугледобувних підприємств за рахунок закриття неперспективних шахт. Це призвело до скорочення більш ніж у два рази шахтного фонду, зменшення обсягів видобутку вугілля та погіршення інших техніко-економічних показників роботи шахт. Ситуація, яка склалася у вугільній галузі, визначається багатьма факторами як кризова і зумовлює розробку відповідних стратегічних програм і тактичних заходів щодо стабілізації роботи вугледобувних підприємств і забезпечення їх подальшого конкурентоспроможного розвитку.

Оскільки вугільна промисловість є важливою з позиції забезпечення енергетичної безпеки країни, роль Держави у регулюванні цієї галузі є значною. Основним контролюючим органом вугільної промисловості є Міністерство палива та енергетики, додатково вугільна галузь регулюється окремими Указами Президента та Розпорядженнями Кабінету Міністрів. Протягом 2005 року в системі регулювання енергетичної сфери відбувся ряд значних змін:

07.07.2005 р. Розпорядженням КМУ було схвалено нову концепцію розвитку вугільної промисловості, яка прийшла на зміну затвердженій раніше указами президента:

Указом Президента №116 від 07.02.96 р. «Про структурну перебудову вугільної промисловості» та №752 від 06.07.2004 р.

25.07.2005 р. було видано Указ Президента України щодо створення на базі Міністерства палива та енергетики Міністерства вугільної промисловості України, яке має стати головним органом у системі центральних органів виконавчої влади з питань забезпечення реалізації державної політики у вугільній промисловості. Видання Указу призвело до втрати чинності зазначених вище президентських указів.

Міністерство вугільної промисловості України (Мінвуглепром України) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується й координується Кабінетом Міністрів України. Основними завданнями Мінвуглепрому України є:

участь у формуванні й забезпеченні реалізації державної політики у вугільній промисловості;

здійснення структурної перебудови вугільної промисловості й підвищення ефективності керування нею;

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

створення сприятливих умов для приватизації підприємств вугільної промисловості; формування балансів вугілля й вугільної продукції; розробка комплексних наукових програм, спрямованих на поліпшення стану навколишнього середовища у вугільних регіонах України, забезпечення раціонального використання надр, утилізації відходів вуглевидобутку й вуглезабагачення, впровадження на підприємствах вугільної промисловості безвідходних технологій;

сприяння розвитку й удосконалюванню ринку вугільної продукції.

НАК «Вугілля України» об'єднувала в собі 113 державних вугільних підприємств та 50 вугільних компаній. Компанія визначала особливості цінової політики підприємств, що входять до її складу та розподіляла між ними державну субсидію. Разом із цим, частина державних вугільних підприємств та компаній неформально тривалий час контролювалася приватними структурами, які активно лобюють розподіл субсидій. Зазначимо також, що всі субсидії є цільовими: вони можуть надаватися на покриття різниці між ціною та собівартістю вугільної продукції, на погашення заборгованості із заробітної плати збиткових підприємств та на здійснення капітальних інвестицій, спрямованих на забезпечення нормального функціонування устаткування шахт, їхню модернізацію та розробку нових родовищ. Наявна система державної підтримки галузі, як правило, не йде їй на користь, оскільки ані виробники, ані споживачі продукції не зацікавлені в створенні ринкових відносин, через упевненість у готовності держави компенсувати виробничі витрати. Таким чином, вуглевидобувні підприємства втрачають стимул для підвищення ефективності своєї діяльності. З іншого боку, скасування державної підтримки вітчизняних підприємств вугільної галузі сьогодні може призвести до банкрутства переважної більшості з них, що загрожує катастрофічними економічними, соціальними й екологічними наслідками. Через це, протягом останніх років у вугільній промисловості України посилюлися процеси, пов'язані з трансформацією форм власності, насамперед, вугледобувних підприємств. Проте, через низьку їхню інвестиційну привабливість, відсутність досконалого механізму реформування відносин власності та їх правового забезпечення, попиту з боку приватних інвесторів на більшість вугільних підприємств немає. У 2008 та 2009 році були приватизовані тільки потенційно прибуткові компанії, собівартість видобування вугілля в яких є низькою порівняно з іншими підприємствами галузі.

Прямого державного регулювання приватизованих вугільних підприємств не передбачено, однак, при роздержавленні таких об'єктів розробляється перелік інвестиційних зобов'язань, виконання яких жорстко контролюється Фондом держмайна України. Надання субсидій приватизованим підприємствам на державному рівні не відмінене, однак, враховуючи стандартні умови інвестиційних зобов'язань, цим компаніям потенційно може надаватися тільки субсидія на масштабні капітальні інвестиції. Оскільки погашення заборгованості із заробітної плати та поточні капіталовкладення є обов'язковими приватизаційними вимогами, а порівняно невисока собівартість виробництва приватних вугільних компаній усуває необхідність надання їм субсидій на покриття різниці між ціною та собівартістю. Разом із цим, незважаючи на скорочення фінансової підтримки з боку Держави, за підсумками 2009 року, приватні вугільні підприємства виявилися ефективнішими, ніж державні. Більшість з них є прибутковими.

Як показав аналіз реалізація розроблених галузевих програм з різних причин не дозволила забезпечити досягнення стратегічних цілей щодо подолання кризового стану галузі, збільшення обсягів видобутку вугілля та поліпшення інших техніко-економічних показників роботи шахт.

Багаточисельними дослідженнями науковців і практиків визначені основні суб'єктивні і об'єктивні фактори, які не дозволили здійснити реалізацію антикризових програм у повному обсязі [2]. Між тим, більшість фахівців відмічає як основну причину - недостатні обсяги фінансування галузі, що стримує проведення робіт по реконструкції діючих шахт і введенню в дію нових. Вплив цього фактора можна визначити якщо порівняти обсяги будівництва шахт у різні періоди функціонування вугільної галузі: так за 10 років (1951-1960 роки) у колишньому СРСР було побудовано 311 шахт, а за останні 15 років в Україні введено в дію тільки дві шахти «Никанор-Нова» і «Самсонівська-Західна» [4]. Такий стан не сприяє поліпшенню економічного потенціалу галузі і розвитку окремих вугледобувних підприємств, враховуючи, що більшість з них працює без реконструкції більше 30 років.

Однією з причин, яка також стримує розвиток вугледобувних підприємств, є недостатньо визначені державою мета реформування галузі і механізми підвищення її конкурентоспроможності. Слід зазначити, що у різні періоди структурної перебудови напрямки реформування змінювалися від масового закриття шахт, навіть зі значними запасами вугілля, до мораторію на їх закриття.

Однак різні цільові настанови щодо реформування галузі визначають і розробку відповідних стратегічних альтернатив розвитку галузі, що зумовлює проведення досліджень по реалізації різних напрямків підвищення рівня конкурентоспроможності галузі.

Аналізуючи запропоновані фахівцями різні підходи до реалізації стратегічних програм підвищення рівня конкурентоспроможності та розвитку вугільної промисловості можна виділити два основних напрямки розвитку сценаріїв реформування галузі залежно від поставленої мети (табл. 1).

За умов реалізації цілей, що передбачають збереження усього шахтного фонду і відмову від закриття вугільних шахт можна спрогнозувати сценарій розвитку процесів структурних перетворень у вугільній галузі. Слід зазначити, що цей напрямок вже реалізується у вугільній галузі, де впроваджено мораторій на визнання банкрутами підприємств вугільної галузі. Як визначалося, вугледобувна галузь є дотаційною і тому на підтримку функціонування шахт з бюджету щорічно виділяються значні обсяги фінансової допомоги. Протягом січня-грудня 2008 р. Мінвуглепромом з Державного бюджету отримано 7500,2 млн. грн. (при плані 7753,1 млн. грн.), у т.ч.: із загального фонду – 4280,5 млн. грн., із спеціального фонду – 3219,7 млн. гривень. Із загальної суми отриманих з початку 2008 р. державних бюджетних коштів, Мінвуглепром як головним розпорядником, профінансовано виконання бюджетних програм на суму 7497,2 млн. гривень.

Таблиця 1.

Порівняльний аналіз підходів до підвищення конкурентоспроможності вугільної галузі

Мета	Стратегія	Необхідні дії	Наслідки у короткостроковому періоді	Наслідки у довгостроковому періоді
Забезпечити рентабельну роботу вугільної галузі шляхом збереження шахтного фонду	Стратегія підтримки	Надавати фінансову допомогу з боку держави усім шахтам залежно від обсягів збитків і підтримувати їх роботу	Усі шахти залишаються у числі діючих за рахунок отримання бюджетних дотацій, але на більшості з них зростають витрати на видобуток вугілля і погіршаються результати їх роботи	Поступово збільшиться кількість вугледобувних підприємств з низьким економічним потенціалом і високим рівнем собівартості, які для забезпечення свого функціонування потребують значних обсягів дотацій
Забезпечити рентабельну роботу вугільної галузі шляхом часткового збереження шахтного фонду	Стратегія розвитку	Надавати фінансову допомогу в повному обсязі вугледобувним підприємствам з високим інноваційним потенціалом і поступово здійснювати підготовку до консервації шахт з низьким рівнем рентабельності	Збільшення обсягів видобутку вугілля обмеженою кількістю вугледобувних підприємств і планове скорочення шахтного фонду шляхом консервації шахт з низьким інноваційним потенціалом з одночасним вирішенням соціальних і екологічних проблем шахтарських регіонів	Поліпшення економічного стану галузі, збільшення обсягів видобутку вугілля й зростання кількості рентабельно працюючих шахт при поступовому скороченні і відмові від державних дотацій вугледобувним підприємствам відповідно до вимог Світової організації торгівлі

Зокрема, із загального фонду Державного бюджету було профінансовано 4277,6 млн. грн. за такими напрямками та програмами: Утримання апарату Міністерства – 19 966,1 тис. грн.; «Прикладні наукові та науково-технічні розробки» – 46 371,5 тис. грн.; «Реструктуризація вугільної та торфодобувної промисловості» – 240 959,4 тис. грн.; «Гірничорятувальні заходи» – 280 176,0 тис. грн.;

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

«Державна підтримка на часткове покриття витрат із собівартості продукції» – 2 985 342,0 тис. грн.; «Охорона праці та підвищення техніки безпеки» – 82 084,2 тис. грн.; Придбання житла та ремонт житлових приміщень членів сімей загиблих внаслідок аварії на ОП «Шахта ім. О.Ф. Засядька» – 830,0 тис. гривень.

Отримані з початку 2008 р. Міністерством кошти спеціального фонду Держбюджету були повністю спрямовані на фінансування відповідних програм на загальну суму 3219,6 млн. гривень. Загальна сума недофінансування за січень-грудень 2008 року з загального фонду державного бюджету склала 28,5 млн. грн., зі спеціального – 224,4 млн. гривень.

Відповідно до обраної цільової настанови на збереження шахтного фонду в галузі реалізується стратегія, яку можна назвати стратегією підтримки. Сутність цієї стратегії полягає у тому, що бюджетні кошти розподіляються між усіма вугледобувними підприємствами відповідно до обсягів їх збитків з метою підтримки функціонування.

Розподіл державної допомоги здійснюється за різними напрямками: на часткове погашення витрат із собівартості продукції; на капітальне будівництво і технічне переоснащення шахт; на реструктуризацію.

Взагалі вугільними підприємствами України за грудень 2008 року видобуто 6275,0 тис. тонн вугілля, що на 333,6 тис. тонн (на 5,6%) перевищує плановий показник, та на 211,0 тис. тонн (на 3,3%) менше показника за грудень 2007 р. (рис. 1).

Енергетичного вугілля видобуто 4316,9 тис. тонн. Завдання виконано на 109,4%, що понадпланово забезпечило 369,9 тис. тонн вугілля. Відповідний минулорічний показник перевищено на 143,8 тис. тонн (на 3,4%).

Коксівного вугілля видобуто 1958,1 тис. тонн, що менше запланованого обсягу на 36,3 тис. тонн (на 1,8%). Порівняно з груднем 2007 року видобуток зменшено на 354,7 тис. тонн (на 15,3%).

Енергетичного вугілля видобуто 50981,7 тис. тонн. Завдання виконано на 107,1%, що понадпланово забезпечило 3398,4 тис. тонн вугілля. Порівняно з відповідним періодом 2007 року видобуток збільшився на 3922,7 тис. тонн (на 8,3%).

Фінансовий дисбаланс у традиційно збитковій вугільній промисловості України наразі зберігається і посилюється під впливом таких основних факторів:

- погіршення кон'юнктури ринку вугілля (з жовтня 2008 року) під впливом світової фінансово-економічної кризи;
- неухильне зростання цін на матеріали та обладнання, збільшення тарифів на електроенергію;
- постійне зростання заробітної плати, пов'язане з підвищенням рівня мінімальної заробітної плати;
- необхідність витрат на утримання місцевих закладів соціальної сфери за відсутності їх бюджетного фінансування.

Для реалізації стратегічних програм реформування вугільної галузі сформовано два можливих напрямки її структурних перетворень, аналіз сценаріїв розвитку яких, залежно від поставленої мети, дозволив визначити можливі дії по їх впровадженню та наслідки для галузі і економіки держави.

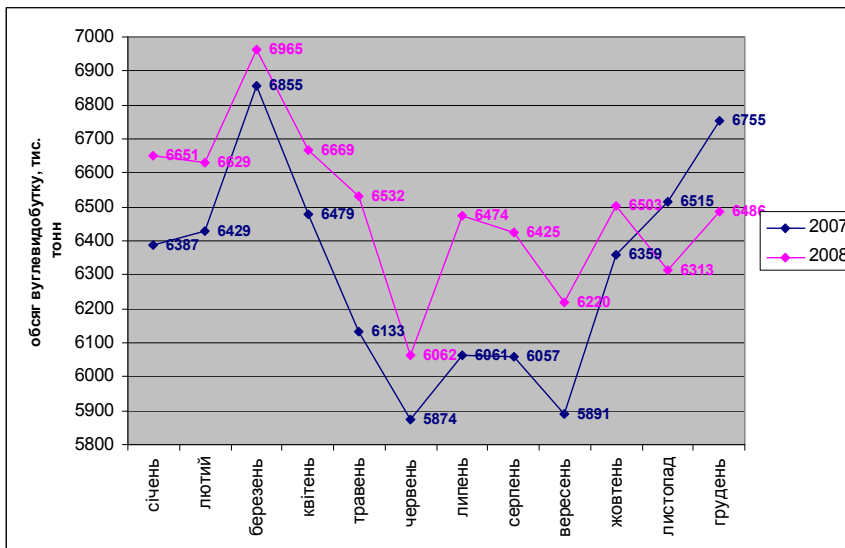

Рис. 1. Видобуток вугілля в Україні протягом січня-грудня 2007 та 2008 рр., тис. тонн

Дослідження запропонованих підходів, якими передбачається забезпечення рентабельної роботи галузі шляхом повного або часткового збереження шахтного фонду, дозволив виявити перевагу напрямку, який передбачає визначення групи шахт з інноваційним потенціалом та надання можливості їм здійснювати ефективний видобуток вугілля реалізація його напрямку дозволить поступово зменшувати, відповідно до вимог СОТ, обсяги державної підтримки і забезпечувати встановлені обсяги видобутку вугілля за умов їх беззбиткової роботи.

Ключові проблеми галузі:

- україн застарілий морально та фізично зношений шахтний фонд, що визначає його низьку інвестиційну привабливість для здійснення інноваційної моделі модернізації та розвитку вугільної промисловості;
- низька конкурентоспроможність вітчизняного вугілля через його високу собівартість та низьку якість, що потребує обліку вугільної продукції у товарному вимірюванні, як це прийнято у світовій практиці;
- хронічна нестача коштів як на забезпечення поточного функціонування, так і для розвитку вугледобувних підприємств;
- невирішеність питань адаптації механізму ціноутворення на вугільну продукцію до умов ринкових відносин;
- відсутність ринкових механізмів та стимулів для підвищення ефективності вугільних підприємств;
- неефективна система управління галуззю, яка постійно ускладнюється через чисельні необгрунтовані реорганізації;
- правова неврегульованість відносин власності у галузі, яка призводить до неузгодженості інтересів держави та бізнесу;
- низький рівень менеджменту на державному рівні, що знижує ефективність використання державної власності у вугільній промисловості та стримує створення правових засад і організаційно-економічних механізмів для взаємовигідного залучення бізнесу у розвиток вугледобувного виробництва;
- невирішеність питань екологічної безпеки в процесі ліквідації вугільних шахт;
- невідповідність цін на гірничошахтне обладнання та вугільну продукцію, що потребує обмеження монополюю високих цін заводів-виробників або підвищення ціни на вугілля;
- непрестижність шахтарської праці (перш за все, зменшення рівня оплати праці порівняно з працівниками інших професій),
- невирішеність соціальних проблем.

Висновки та пропозиції. Проаналізувавши розвиток та сучасний стан вугільної промисловості України та світу, ми дійшли висновку, що в сучасних умовах світової кризи розвиток вугільної промисловості стає державним пріоритетом. Практично всі сфери

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

діяльності, а насамперед промисловість та комунальний сектор, використовують вугілля. Це в свою чергу підтверджує те, що вугілля ще багато років залишатиметься основним джерелом енергії в Україні.

Цілком очевидно, що вугільні підприємства, які отримують дотації з державної скарбниці, мають так налагодити своє виробництво, щоб мати змогу відмовитися від дотацій. Такі країни, як Іспанія, Угорщина, Чехія, Болгарія, користувалися не забороненими в СОТ «жовтими» субсидіями, завдяки чому їх не обкладали санкціями - в обмін на поступове скорочення збитковості (за рахунок підвищення цін на продукцію, а отже, і зменшення дотацій). Проте користування «жовтими» субсидіями не гарантує, що країну не звинуватять у неправомірному обмеженні імпорту, оскільки чинна Угода зобов'язує всіх членів СОТ не пізніше 30 грудня кожного року інформувати відповідний комітет цієї організації про використані субсидії [7].

З метою поліпшення функціонування підприємств вугільної промисловості необхідно:

розробити нову методику розподілу обсягів державної підтримки вугледобувних підприємств, яка враховувала б об'єктивні умови розроблення родовищ або ґрунтувалася на передбачених на декілька років уперед розрахункових ставках;

спрямовувати кошти на капітальне будівництво й технічне переозброєння на конкурсних засадах або у вигляді довгострокових інвестиційних вкладень держави;

запровадити особливий контроль приватизаційних процесів вугільних підприємств та умов виконання контрактів між державними органами й акціонерами (власниками);

підвищити якість видобутої вугільної продукції шляхом зниження відсотка зольності;

спростити систему ліквідації й реорганізації неперспективних вугільних підприємств, встановлюючи ретельний нагляд за цим процесом із боку державних органів (зокрема, податкових);

проводити державну санацію вугільних підприємств;

надати пільги щодо оподаткування прибутків підприємств вугільної галузі;

розробити механізми видобування й використання газу метану в господарській діяльності, а також заповнення порожніх місць після видобування вугілля порою;

постійно підвищувати кваліфікацію персоналу стосовно дотримання вимог техніки безпеки при виробництві, запровадити жорсткіші заходи покарання за порушення умов безпеки шахтарської праці;

вжити заходів для зменшення плинності кадрів, особливо керівного складу, та підвищити рівень відповідальності керівників;

розробити систему податково-екологічного контролю територій вугільних підприємств: запобігання погіршенню стану земель, лісів, підтопленню, обвалам, руйнуванню будівель;

створити на підприємствах застрахований фінансовий фонд для підтримки належного екологічного стану територій вугільних підприємств (можлива часткова акумуляція ресурсних платежів у місцевому бюджеті).

Таким чином, вугільна галузь потребує докорінної зміни ставлення до неї, в першу чергу з боку органів державного управління й контролю. Поряд із розвитком вугільної промисловості в державі необхідно проводити загальну стратегічну політику щодо зниження енергоємності ВВП, яка, за даними Міжнародного енергетичного агентства (Key World Statistics. IEA, 2006), становить в Україні 0,546 кг нафтового еквівалента на 1 дол. США, що у 2,5 рази перевищує середній рівень енергоємності ВВП розвинутих держав світу.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Азоев Г.Л. Конкурентное преимущество фирмы / Г.Л. Азоев, А.П. Чаленков. – М.: ОАО «Типография «Новости», 2000.- 256 с.
2. Амоша О. І. Антикризове управління: технологія процесів реорганізації: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Амоша О. І., Кузьменко Л. М., Рашупкіна В. М. - Донбаська національна академія будівництва та архітектури. — Макіївка : [б. в.], 2008. – 400 с.
3. Бураковский І. Аналіз економічних наслідків вступу України до СОТ: оновлена оцінка / [Бураковский І, Мовчан В., Бетлій О., Куценко К., Кравчук В., Сисенко Н.] Міжнародна благодійна організація «Гуманітарний фонд «Єдиний світ»; Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. - К., 2008. – 130 с.
4. Ваганова А.Г. Воспроизводство в угольной промышленности / Ваганова А.Г.; НАН Укр. Ин-т эк. пром-ти. – Доецк: Б.л., 2004. – 159 с.
5. Ляшенко О.Ф. Першочергові заходи з оздоровлення вугільної промисловості / Ляшенко О.Ф., Кулик М.М. // Уголь Украины. – 2006. – № 1. – С. 6-9.
6. Павленко И. И. Управление инвестиционным процессом в угольной промышленности Украины: монография / Павленко И. И. - Национальный горный ун-т. - Д., 2007. – 235 с.
7. Ямпольская И.Л. Опыт реструктуризации угольной промышленности в странах мира / Ямпольская И.Л. // Теория и практика управления. – 2005. – № 4. – С. 43-58.

РЕЗЮМЕ

Досліджено стратегічні альтернативи реформування вугільної галузі України, що зумовлює проведення структурних перетворень по реалізації різних напрямків підвищення рівня конкурентоспроможності галузі. З метою поліпшення функціонування підприємств вугільної промисловості розроблено необхідні напрямки розвитку, з урахуванням виявлених проблем.

Ключові слова: вугільна галузь України, конкурентоспроможність, вугільна промисловість.

РЕЗЮМЕ

Исследованы стратегические альтернативы реформирования угольной отрасли Украины, что обуславливает проведение структурных преобразований по реализации различных направлений повышения уровня конкурентоспособности отрасли. С целью улучшения функционирования предприятий угольной промышленности разработаны необходимые направления развития, с учетом выявленных проблем.

Ключевые слова: угольная отрасль Украины, конкурентоспособность, угольная промышленность.

SUMMARY

Strategic alternatives for reforming the coal industry of Ukraine, which leads to structural transformation of the various ways of increasing the competitiveness of the industry were investigated. In order to improve the functioning of the coal industry necessary directions of development were developed with taking into account the identified problems.

Key words: coal industry of Ukraine, the competitiveness, the coal industry.

УЛУЧШЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОЙ ПОЗИЦИИ УКРАИНЫ НА ОСНОВЕ ПОТЕНЦИАЛА РОСТА СТОИМОСТИ ЧЕЛОВЕЧЕСКИХ РЕСУРСОВ

Шилец Е.С. к.э.н., доцент, докторант Донецкого национального университета

Постановка проблемы. Человеческие ресурсы Украины, являются основным фактором, на котором предлагается строить международную конкурентоспособность, характеризуются высоким уровнем квалификации и большим потенциалом развития. Именно эти две характеристики рабочей силы при условии эффективной организации ее использования дают Украине реальный шанс повысить свою конкурентоспособность на мировом рынке и обеспечить, более высокие темпы роста экономики по сравнению с другими странами, с которыми Украина в настоящее время сопоставима по уровню экономического развития.